KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, achtste kamer, op 2 mei 1996 door de Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken en door de Vlaamse minister van Cultuur, Gezin en Welzijn verzocht hun, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van besluit van de Vlaamse regering "tot vaststelling van de officiële spelling van de Nederlandse taal", heeft op 7 mei 1996 het volgend advies gegeven :

Volgens artikel 84, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden aangegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

Te dezen luidt die motivering als volgt :

> "Zo spoedig mogelijk dienen ... de gebruikers van de taal duidelijkheid te krijgen omtrent de spellingregels en de datum van invoering. Meer in het bijzonder moeten de onderwijsinstellingen binnen de kortst mogelijke termijn ingelicht worden over de regels en de precieze startdatum".

*

* *

STREKKING VAN HET ONTWERP.

Artikel 1, eerste lid, van het decreet van 20 november 1972 tot vaststelling van de officiële spelling en spraakkunst van de Nederlandse taal bepaalt dat de Vlaamse regering belast is met de uitvoering van de besluiten terzake van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie. Artikel 1, tweede lid, van hetzelfde decreet legt aan de Vlaamse regering de verplichting op de bestaande Belgische besluiten i.v.m. de spelling en de spraakkunst in overeenstemming te brengen met die besluiten van het Comité van Ministers.

Het voor advies voorgelegde ontwerp beoogt, ter uitvoering van die bepalingen, de door het Comité van Ministers op 21 maart 1994 en 24 oktober 1994 vastgestelde spellingregels in de Vlaamse rechtsorde in te voeren. Daartoe worden in artikel 1 de instellingen aangewezen waarop het ontworpen besluit toepassing vindt. In artikel 2 wordt bepaald dat die instellingen de spellingregels toepassen, vastgelegd in de leidraad en in de woordenlijst, gevoegd als bijlagen bij het ontworpen besluit.

Bij artikel 3 worden de vigerende besluiten i.v.m. de spelling en de spraakkunst opgeheven.

Artikel 4 bevat een overgangsmaatregel. Artikel 5 bepaalt de datum van inwerkingtreding van het ontworpen besluit.

ALGEMENE OPMERKING.

Op 27 februari 1996 gaf de Raad van State het advies L. 24.881/8 over een eerder ontwerp waarmee de invoering van de nieuwe spellingregels beoogd werd. De Raad was daarin van oordeel dat de toen voorgelegde tekst grondig herwerkt moest worden :

> "(De) spellingbesluiten van het Comité van Ministers van 21 maart 1994 en 24 oktober 1994 dienen omgezet te worden, met dienovereenkomstige wijziging van de Belgische besluiten die op dit ogenblik van kracht zijn; er zal in een overgangsregeling voor de periode tot aan de invoering van de nieuwe spelling voorzien moeten worden; de omzetting van het

besluit 10 van het Comité van Ministers van 25 september 1995 dient op een andere wijze te gebeuren dan door een loutere goedkeuring van dat besluit".

Het thans voor advies voorgelegde ontwerp houdt rekening met die aanbevelingen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST.

Opschrift.

1. Het opschrift wekt de indruk dat het ontwerp enkel regels i.v.m. de spelling bevat. Zulks strookt echter niet met de inhoud van het ontwerp : alleen al m.b.t. het voornaamwoordelijk gebruik (artikel 2) bevat het ontwerp eveneens regels die met de spraakkunst te maken hebben. Normaal gezien dient zulks dan ook uit het opschrift te blijken.

2. Wat de spelling op zich betreft, blijkt uit het opschrift dat het ontwerp een exhaustieve regeling terzake beoogt. Dit blijkt trouwens eveneens uit artikel 3 van het ontwerp, waarbij alle bestaande spellingbesluiten worden opgeheven. Zoals bij dat artikel 3 zal worden opgemerkt, rijst evenwel de vraag of er naast de bij het ontworpen besluit ingevoerde spellingregels geen andere spellingregels zijn, die hun gelding zouden moeten behouden. Indien op die vraag een bevestigend antwoord gegeven wordt, dient uit het

opschrift te blijken dat niet "de" spelling, maar "bepaalde" spellingregels worden vastgesteld.

Aanhef.

1. In de aanhef dienen alle relevante besluiten van het Comité van Ministers vermeld te worden. Men voege derhalve tussen de eerste en de tweede aanhefverwijzing het volgende lid in :

"Gelet op het besluit van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie van 24 oktober 1994 ten aanzien van het advies van de Taaladviescommissie : "Uitgangspunten voor de inrichting van de Woordenlijst van de Nederlandse Taal";".

2. In de derde aanhefverwijzing - die de vierde wordt - zou gepreciseerd kunnen worden dat het gaat om het besluit "nr. 10" van het Comité van Ministers van 25 september 1995.

Artikel 1.

Dit artikel is overbodig. De verplichting om de officiële spelling te gebruiken volgt voor de in die bepaling genoemde instellingen rechtstreeks uit artikel 4 van het genoemde decreet van 20 november 1972. Het ontworpen besluit, genomen ter uitvoering van artikel 1 van het

decreet, dient zich ertoe te beperken vast te stellen wat de officiële spellingregels (en spraakkunstregels) zijn.

Artikel 2.

1. Zoals o.m. uit de nota aan de Vlaamse regering blijkt, beoogt het ontwerp de omzetting in de Vlaamse rechtsorde van de besluiten van het Comité van Ministers van 21 maart 1994 en 24 oktober 1994.

De Vlaamse regering kan in beginsel zelf de vorm kiezen waarin die omzetting zal gebeuren. Te dezen opteert zij ervoor om de bepalingen van de voornoemde besluiten in de interne rechtsorde in te voeren door te verwijzen naar een leidraad en een woordenlijst. Aan de verplichting tot omzetting is op die wijze slechts voldaan als alle regels, vervat in de voornoemde besluiten van het Comité van Ministers, ook effectief en ondubbelzinnig een uitwerking vinden in de leidraad en de woordenlijst (1).

---

(1) De leidraad en de woordenlijst, gevoegd als bijlagen bij het ontworpen besluit, blijken in grote mate te zijn afgestemd op de leidraad en de "Woordenlijst Nederlandse taal" die, onder auspiciën van de Nederlandse Taalunie, zijn opgesteld door het Instituut voor Nederlandse Lexicologie. Zoals de Raad van State reeds opmerkte in zijn advies L. 24.881/8, lijken die leidraad en "Woordenlijst" niet het voorwerp te hebben uitgemaakt van een goedkeuring door het Comité van Ministers (p. 8, voetnoot 1). Hieruit volgt dat de daarin vervatte spellingregels, in geval van strijdigheid met die van de besluiten van het Comité van Ministers, daartegen niet kunnen opwegen. Hieruit volgt ook dat de Vlaamse regering er niet toe gehouden is die leidraad en die "Woordenlijst" verplichtend te stellen.

Binnen de korte termijn die hem is toegemeten, is het de Raad van State niet mogelijk om na te gaan of de omzetting, vanuit dat oogpunt bekeken, ten aanzien van alle punten van de besluiten van het Comité van Ministers correct gebeurt.

2. Voor zover het procédé van de omzetting door verwijzing naar de als bijlage gevoegde leidraad en woordenlijst behouden blijft, vervange men in artikel 2 - om dezelfde reden als uiteengezet in de opmerking bij artikel 1 - de woorden "passen de instellingen de spellingregels toe zoals die zijn vastgelegd in de leidraad en in de woordenlijst" door "gelden de spellingregels vervat in de leidraad en in de woordenlijst".

Artikel 3.

1. Bij dit artikel wordt voorzien in de opheffing van alle vigerende besluiten die spellingregels bevatten.

In de nota aan de Vlaamse regering wordt in dit verband de volgende verklaring gegeven :

> "De bijlagen bij het voorgelegde besluit regelen immers alle spellingkwesties die in de oude besluiten waren opgenomen".

Uit de besluiten van het Comité van Ministers van 21 maart 1994 en 24 oktober 1994 kan niet afgeleid worden

dat die besluiten opgevat zijn als bevattende een exhaustieve regeling van de spelling. Integendeel, uit de verwijzing naar de opdracht die in 1990 aan de Spellingcommissie werd gegeven en naar het eindrapport van die commissie (eerste en tweede aanhefverwijzing van het besluit van 21 maart 1994) kan afgeleid worden dat de nieuwe spellingregels slechts bepaalde onderdelen van de officiële spelling betreffen. Weliswaar gaf het Comité van Ministers ook opdracht tot het opstellen van een "Woordenlijst van de Nederlandse Taal" en een daarbij horende "inleiding", die een omvattender terrein zouden bestrijken (besluit van 21 maart 1994, punten 2 en 3), doch die "Woordenlijst" en die "inleiding" lijken, zoals hiervóór gesteld, niet door het Comité van Ministers te zijn goedgekeurd (zie opmerking 1 bij artikel 2). Uit de plicht tot omzetting van de besluiten van het Comité van Ministers lijkt dan ook niet voort te vloeien dat alle andere vigerende regels inzake de Nederlandse spelling noodzakelijk opgeheven moeten worden.

De opheffing van de vigerende (Belgische) besluiten is bijgevolg slechts verantwoord voor zover die besluiten regels bevatten welke hetzij onverenigbaar zijn met de nieuwe regels, hetzij daarmee samenvallen. De gemachtigde ambtenaar heeft verklaard dat de vigerende regels, voor zover ze niet onverenigbaar zijn met de nieuwe regels, allemaal terug te vinden zijn, hetzij in de leidraad (bijlage 1), hetzij in de woordenlijst (bijlage 2).

Binnen de tijd die hem is toegemeten, is het de Raad van State niet mogelijk die voor de integrale opheffing gegeven verantwoording op haar juistheid te toetsen.

2. Het koninklijk besluit van 19 augustus 1954 betreffende de schrijfwijze en de woordenschat van de Nederlandse taal bevat regels, niet enkel i.v.m. de spelling, maar ook i.v.m. de spraakkunst. Artikel 1 van dat besluit legt immers regels op met betrekking tot o.m. "het voornaamwoordelijk gebruik" en "het gebruik van tweede-naamvalsvormen als der, dezer en zijner".

De Raad van State vraagt zich af of alle vigerende spraakkunstregels zijn terug te vinden in de leidraad en de woordenlijst, gevoegd als bijlagen bij het ontworpen besluit. Zo dit niet het geval zou zijn, rijst de vraag of het wel wenselijk is het koninklijk besluit van 19 augustus 1954 integraal op te heffen. In voorkomend geval zou een uitzondering gemaakt moeten worden voor de spraakkunstregels die, ook al wordt er geen toepassing van gemaakt in de leidraad of de woordenlijst, niettemin hun gelding behouden.

Artikel 4.

1. Dit artikel voorziet in een overgangsperiode. Aangezien deze periode afloopt op het ogenblik waarop de nieuwe spellingregels volgens het besluit nr. 10 van het Comité van Ministers van 25 september 1995 in werking zouden moeten treden, rijst er geen probleem t.a.v. de verenigbaarheid met dat besluit.

2. Mede gelet op de opmerking bij artikel 1, redigere men artikel 4 als volgt :

"Tot 31 augustus 1997 mogen de spellingregels, bedoeld in de in artikel 3 genoemde besluiten, verder toegepast worden".

Artikel 5.

Volgens deze bepaling treden de nieuwe spelling-regels in werking op 1 september 1996. Uit de nota aan de Vlaamse regering blijkt dat de nieuwe spelling in Nederland reeds op 1 augustus 1996 wordt ingevoerd.

Het Comité van Ministers heeft beslist dat de nieuwe spellingregels "gelijktijdig" in Nederland en in Vlaanderen ingevoerd moeten worden (besluit van 21 maart 1994, punt 13). Te dezen is er weliswaar een verschil van één maand, doch dat verschil lijkt verklaard te kunnen worden door de verschillende data waarop een schooljaar in de beide landen begint. In die omstandigheden lijkt de geest van de beslissing van het Comité van Ministers te zijn geëerbiedigd.

De kamer was samengesteld uit

de Heren :	W. DEROOVER,	kamervoorzitter,
	P. LEMMENS,	staatsraden,
	L. HELLIN,	
de Heer :	A. ALEN,	assessoren van de
Mevrouw :	Y. MERCHIERS,	afdeling wetgeving,
Mevrouw :	F. LIEVENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. G. VAN HAEGENDOREN, auditeur. De nota van het Coördinatie-bureau werd opgesteld en toegelicht door Mevr. M.-C. CEULE, eerste referendaris.

DE GRIFFIER, DE VOORZITTER,

F. LIEVENS. W. DEROOVER.